

Recenzent
dr hab. Ewa Janus, prof. uczelni
Wydział Rzeźby
Akademia Sztuk Pięknych
im. Jana Matejki
w Krakowie

Recenzja
rozprawy doktorskiej oraz dorobku artystycznego
Pana mgr. Patryka Rogińskiego
w związku przewodem doktorskim
w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacji dzieł sztuki,
Akademia Sztuk Pięknych im. E. Gepperta we Wrocławiu

Informacje ogólne o doktorancie

Pan mgr Patryk Rogiński ur. w 1993 roku we Wrocławiu, absolwent Ogólnokształcącej Szkoły Sztuk Pięknych im. Stanisława Kopystyńskiego we Wrocławiu, specjalność - reklama wizualna (2006-2012). Ukończył studia na Akademii Sztuk Pięknych im. E. Gepperta we Wrocławiu, Wydział Ceramiki i Szkła. Studia licencjackie pod kierunkiem: prof. Grażyny Płocicy i prof. Gabriela Palowskiego (2012-15). Studia magisterskie również pod opieką promotorską: prof. Grażyny Płocicy i prof. Gabriela Palowskiego w latach 2015-17. Zarówno dyplom licencjacki jaki i magisterski zostały nagrodzone wyróżnieniem.

W ramach programu międzynarodowej wymiany Erasmus+ studiował kolejno w University of Wolverhampton, Wielka Brytania (2013/14) oraz w Oslo National Academy of The Arts Oslo, Norwegia (2015/16). W latach 2019-2021 odbył międzywydziałowe studia doktoranckie w języku angielskim, na Akademii Sztuk Pięknych im. E. Gepperta we Wrocławiu, specjalizacja - ceramika. W ramach pogłębiania kompetencji zawodowych ukończył również kurs języka norweskiego.

Pozostałe doświadczenie zawodowe Pana mgr. Patryka Rogińskiego to kolejno: od 2018 zatrudniony jako menedżer Pracowni Szkła, Grupa Glasso, Wrocław. Doświadczenie to poprzedzone praktyką w zakresie fotografii i malarstwa (2015-17) w tym jako fotograf dla magazynu Kontrast we Wrocławiu, gdzie zajmował się tworzeniem foto-ilustracji (2012-15). W 2014 odbył staż w pracowni ginących zawodów w Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie, na stanowisku ceramik.

Dorobek twórczy

Droga artystycznych poszukiwań Pana Rogińskiego jest wypełniona szeregiem interesujących wydarzeń, w których Doktorant umiejętnie łączy twórczość, edukację z promocją swoich dzieł. Ambitnie nakreślony plan własnego rozwoju przyniósł pogłębianie umiejętności warsztatowych, koncepcyjnych, a także stworzył przed Kandydatem międzynarodową przestrzeń edukacyjną, co przyczyniło się zarówno do rozwoju osobowości twórczej jak i utrwalenia kompetencji językowych. Niewątpliwie otwarcie na tego rodzaju doświadczenia przyniosło również znajomość ośrodków akademickich i pozwoliło poszerzyć indywidualną perspektywę kulturowych odniesień.

W swoim dorobku artystycznym wykazuje szereg wystaw. Wśród nich wystawy zbiorowe:

2017 I Am Human

2017 Respira

2018 Podwodny Wrocław, MIKSTURY VOL.2, Browar Mieszczkański, Wrocław, Polska

2019 Ceramika XXL, Festiwal Wysokich Temperatur, ASP im. E. Gepperta we Wrocławiu
Warsztaty I Pokazy

2019 Zenity MWW, Wrocław, Polska

2020 Satellite Imagery, Galeria Typa, Tartu, Estonia

2021 Zine Without a Crown - publikacja w Magazynie, 8 Edycja 2020

2021 Daj Mi Emocje, wydarzenie związane z murałem, Bytom, Polska

2021 Lacuna Festivals Wystawa Grupowa, Lanzarote, Hiszpania

Mottem pracy twórczej Pana mgr. Patryka Rogińskiego, jak twierdzi, jest ciało i jego deformacje widziane przez pryzmat estetyki. Już wyróżniona praca dyplomowa z 2017 roku zapowiadała interesujący kierunek działania poświęcony tym zagadnieniom. Seria dziesięciu rzeźb - głów zrealizowanych w ceramice śmiało łączyła znajomość warsztatu z translacją ideową w obiekt rzeźbiarski, oraz zapowiedziała charakterystyczne dla Doktoranta zainteresowanie podejmowaniem zadań nieoczywistych, eksperymentalnych, wymagających zarówno sprecyzowanej koncepcji jak również pewnej odwagi zadrażnienia tematów, które z racji tendencji mogą napotkać na pewną trudność w odbiorze. Jedną z wczesnych prac na samodzielnej drodze twórczej jest „Defrag” (2018) - instalacja składająca się z kilkudziesięciu obiektów szklanych z nadrukowanymi portretami, umieszczona w głębokim basenie browarniczym, sugestywnie wyraża emocje i rodzaj dezintegracji dziejącej się na poziomie głęboko skrytego ego. Inżyniera dzieła, jego wielomedialność potwierdziła możliwość kompetentnego operowania przez Autora zróżnicowanymi formami i technikami realizacyjnymi. Przestrzeń fizycznych obiektów współpracuje tu z efektami optycznymi, zniekształceniami szklanych rastrów, co buduje szeroko interpretacyjne zjawisko artystyczne. Pan mgr Patryk Rogiński kontynuuje również drogę zbliżoną do tradycyjnej, figuratywnej formy rzeźbiarskiej, jak np. w pracy „Wenus” z 2019 roku (Ceramika XXL) oraz abstrakcyjnej „Przebudzenie” (2019). Widzimy tam zainteresowanie szeroką gamą myślenia o formie rzeźbiarskiej: od bujności biologicznych form po minimalistyczną oszczędność geometrycznych elementów, potwierdzających tym samym, iż zarówno kierunek figuratywny jak i projektowy na stałe wchodzi w obszar zainteresowań i budowę dzieła artystycznego Doktoranta.

Ważną częścią jego twórczości są działania fotograficzne, graficzne i rysunkowe i chociaż posiadają wspólny rdzeń działań na płaszczyźnie traktowane są przez Autora jako element należący do wspólnej grupy języka wypowiedzi dotyczący przestrzeni. Z tej perspektywy widać, iż Kandydat jest konsekwentny w swych poszukiwaniach miejsca, które będzie otwarte na kreacyjny, międzygatunkowy charakter. Korzysta w nich z klasycznego przedstawienia ciała, portretu, który podlega ekspresyjnym i znaczeniowym modyfikacjom. Podobnie jak w działaniach przestrzennych, gdzie dokonuje reorganizacji formalnej, tak i tu stosuje zarówno przekształcenia jak i fizyczne ingerencje w obraz, poprzez uprzestrzennioną warstwowość, rozdarcie, manualnie zniszczenie czy użycie środków chemicznych. Wyodrębnić można tu również działanie graficzne w przestrzeni miasta, jako mural pt. „Harmonia Smutku” (2021, DAJ MI EMOCJE, BYTOM), gdzie w znaku graficznym wyraża indywidualne emocje kształtowane specyfiką przestrzeni miasta.

Dorobek twórczy oceniam pozytywnie, traktując jako harmonijny rozwój zainteresowań Kandydata, wsparty doświadczeniami i stałą aktywnością, które wzmacniają jego przekonanie odnośnie przyjętego kierunku poszukiwań i wspierają proces dojrzewania indywidualnego języka.

Ocena rozprawy doktorskiej

Pan mgr Patryk Rogiński przedstawił pracę doktorską zatytułowaną „Antyestetyzm figury ludzkiej we współczesnej rzeźbie”.

Autor poddaje gruntownej analizie źródła zjawiska antyestetyzmu, wskazując na niejednoznaczną interpretację pojęcia, starając się jednocześnie przekroczyć powszechną tendencję do zawężania, a nawet upraszczania tego terminu. Zwraca uwagę, że dowolność modyfikacji ciała to nie tylko efekt śmiałych operacji biotechnologicznych, mających ograniczony zasięg w świadomości społecznej, lecz szereg czynników, które na masową skalę i niezwykle głęboko formatują wyobraźnię człowieka, uwalniając paradoksalnie niespożyte pokłady inwencji twórczej i marketingowej. Przytacza tu liczne odmiany stylistyczne i ideowe antyestetyzmu na przestrzeni dziesięcioleci, podkreślając wpływ i znaczenie współczesnych czynników takich jak narzędzia cyfrowe, gry i multimedia wirtualne, film, nowe tworzywa i inne, które intensywnie wpływają na twórczość postfiguratywną. Z procesem tym wiąże się niewątpliwie obraz nadmiaru, przesycenia, i przekraczania granic, dotąd traktowanych jako oczywista norma, a w obecnym kształcie funkcjonujących jako niekończący się łańcuch odmian, nie poddających się łatwo klasyfikacjom.

Należy zwrócić uwagę, iż wyodrębniając specyfikę swojej pracy twórczej Autor odróżnia inspirację sytuacją socjopolityczną od indywidualnego doświadczenia, które charakteryzuje się szczególnym, zindywidualizowanym spojrzeniem na obserwowane zjawisko. Słusznie zauważa, iż ciało jest naczyniem dla emocji, bodźcem dla kreatywności, które artyści powitali ochoczo w dobie przeciążenia kognitywnego. W to miejsce pojawia się koncepcja biologicznego postrzegania człowieka. Jak pisze (...) To, co chore, umierające, przypomina o ulotnym charakterze życia; prowadzi to do dalszej konkluzji o cielesnych deformacjach, które wywołują w odbiorcy mnogość podtekstów emocjonalnych”. Bliski jest tu koncepcji Richarda Shustermana i jego pojęcia „somaestetyka”, w której filozof rozpatruje ciało jako instrumentarium poznania zmysłowego i estetycznego znakomicie diagnozując wszelkie zmiany jakim podlega.

Widzimy zatem, że nawiązując do istotnych wątków w obszarze postrzegania ciała: jego struktury, tożsamości, substancji Doktorant odnosi się do głębokich zmian jakie charakteryzują tzw. epokę postbiologiczną. Ponadto, jak pisze, zainteresowanie tym zagadnieniem w szerszym ujęciu, pomogło mu zrozumieć swój obszar zainteresowań i nadać im inną perspektywę, stąd praca teoretyczna, choć mówi o szerokim zjawisku pewnej dezintegracji, przeciążenia, odnosi się bezpośrednio do osobistych doświadczeń, jako osoby podlegającej czynnikom, które naruszają jego integralność i harmonię. Autor jako badacz-artysta rozumie sytuację zagrożeń wynikających z nasilenia stymulantów, tworzenia się zewnętrznych, ale i wewnętrznych presji, dlatego też wyraża stan egzystencjonalnego niepokoju, obaw, fobii wywołanych zjawiskiem dalekich transformacji i w dziele rzeźbiarskim daje wyraz ich obecności w sobie samym i jemu pochodnym dziele artystycznym.

Podsumowując Pan mgr Rogiński wnikliwie i szeroko omawia zarówno źródła pojęcia antyestetyzm, przyczyny, przykłady i perspektywy rozwoju budując tło dla własnej pracy artystycznej. Tekst opatrzony w liczną bibliografię w tym w języku angielskim, jest rzetelną analizą zjawiska i pokazuje Doktoranta jako dociekliwego analityka przedmiotowych zagadnień.

Dzieło artystyczne rozprawy doktorskiej

W skład artystycznej pracy doktorskiej wchodzi powiązane tematycznie grupy rzeźb ceramicznych wykonane z mas szamotowych, pokryte farbami szklarskimi oraz cykl fotografii modyfikowanych cyfrowo i analogowo. Integralny charakter tych dzieł jako całości opiera się na koncepcji zbudowania relacji między obiektami dwuwymiarowymi a kompozycją przestrzenną, pokazując w ten sposób pewną miękką graniczność między gatunkami, która wynika z potrzeby podkreślenia swobodnego przepływu pomiędzy zastosowanymi środkami wyrazu.

Dzieło doktorskie tworzą grupy obiektów przestrzennych:

PASOŻYTY - masa szamotowa /wypał 1100 C/ pokrywana farbami szklarskimi

- GNIAZDO 98x 76x51 cm
- PASOŻYT 60x45x 44 cm
- IMAGO 32 x29x 19 cm

NIEMOŻNOŚCI - masa szamotowa /wypał 950-1100 C / pokrywana farbami szklarskimi

- ROZDARCIE 74x30 x24 cm
- SIŁA WOLI 91x58 x24 cm
- DYSTYMIA 52 x 22x19 cm
-

UPADKI - masa szamotowa /wypał 1100 C/ pokrywana farbami szklarskimi

- PRÓBA 70 x 50 x 30 cm
- LARWA 53 x 39 x 29 cm

Kompozycje zostały również poszerzone o układy zawierające relacje między obiektami pochodzącymi różnych grup.

Dodatkowo dzieła przestrzenne posiadają dopełnienie w formie cyklu fotografii pt. ROZPAD.

Pan mgr Patryk Rogiński wykorzystuje w pracy artystycznej motyw figuratywny w formie radykalnych zniekształceń, jak wyjaśnia przedstawia go w kategorii „brutalnego realizmu”. Zastosowany ekstremalny język wizualny, przeładowanie bodźców, naruszenie szlachetności stosowanych technik wyrażają w sposób symboliczny dynamikę przemian jakie generują przeciążenia charakterystyczne dla współczesności. Autor szerokim gestem obejmuje zarówno kwestie standaryzowanego obrazu ciała, mamy przecież do czynienia z czytelnością figury ludzkiej, jak i wszelakich odstępstw wynikających z praw natury, kulturowych wpływów jak i odsłon mrocznych stanów ducha. W ten sposób ciało, choć zachowuje swoją ikoniczną czytelność staje się ekranem odzwierciedlającym zarówno fizyczne jak i metaforyczne siły deformujące naturalną tkanę. Uwagę zwraca jednak dramaturgia tych form, układów kompozycyjnych, naturalistyczny kolor zawarty we wszystkich grupach rzeźb: Pasożyty, Niemożności, Upadki. Rzeźby te ujęte w niemal hiperrealistycznej formie zniekształceń jako zmultiplikowane narośla, nowotwory co potęguje ekspresję dzieła, dając poczucie pewnego nadmiaru. Można nawet stwierdzić, iż środki te wzbudzają refleksję o przekroczeniu granicy, która zapewniałaby pewien komfort myślenia, że oto mamy sytuację przejściową, że wszystkie zmiany jakim jesteśmy poddani: czy to na własne życzenie, jako konsumenci różnych usług, czy poddani niewidocznym, lecz silnym perswazjom, wewnętrznym trudnościom nie utknęliśmy w sytuacji bez wyjścia. Myślę, że trudno jest nam się zgodzić z tak silnym nasyceniem skutków zarządzania naszą świadomością, emocjami, rzeczywistością. Jest to o tyle poruszające, o ile rzeczywiście zawierzmy zmysłom, które jak twierdził Rudolf Arnheim dostarczają percepcyjnego ekwiwalentu dla wszystkich

teoretycznych pojęć, albowiem wszystkie tego rodzaju pojęcia wyrastają przede wszystkim na gruncie zmysłowego doświadczenia.

Omawiając pracę należy również zauważać, iż Autor przedstawiając trzy odrębne grupy prac ceramicznych uzupełnił je kompilacjami zestawień, dynamizując układy kompozycyjnie i znaczeniowo. Autor wprowadza tym samym pewną sugestię odnośnie instrumentalnego posługiwania się ciałem, jako elementem przenośnym, odhumanizowanym, pozbawionym niejako prawa do samodecydowania. Ciałem, które nie pozostaje jednak w izolacji i nieustannie konfrontuje się w relacjach z innymi w tym przypadku równie specyficznymi przejawami ekspresji ciała.

Interesującą część pracy doktorskiej w nieco innym charakterze, stanowi również cykl fotografii zatytułowany „Rozpad”. Fotografia jako rozwinięcie wcześniejszych praktyk nie tworzy tła dla form rzeźbiarskich, lecz dopełnia wypowiedź na poziomie rozszerzenia wizualnego i znaczeniowego. Możemy nawet powiedzieć, iż Autor swobodnie przenosi parametry dwu i trójwymiarowe pomiędzy dziełami, co umożliwia mu swobodę wypowiedzi bez rygoru podporządkowania jednej konwencji czy technologii. Czyni to jednak w sposób wyważony z zachowaniem czytelności komunikatu i z dużym wyczuciem plastycznym. Już samo podjęcie próby wyrażenia symbolicznego aktu ingerencji w ciało przez chemiczne wywołanie zmian plastycznych w obrazie czyni pracę otwartą, bez konieczności kategoryzowania. W kontekście form przestrzennych, prace te zawierają nieco inny przekaz i chociaż Autor również tutaj porzuca formułę estetyczności, jako naturalnego piękna, to pozwala mu zaistnieć w fazie przekształcania. Operowanie deformacjami na realistycznie przedstawionym obrazie ciała ukazuje proces utraty kontroli, pokazując zjawisko autodestrukcyjnego przekształcania estetycznie wypielęgnowanego ciała w kreacyjny demontaż. To palimpsestowe nałożenie przeciwieństw w jednym obrazie uważam za interesujący komentarz do rzeczywistości.

Pozostaje otwarte pytanie: czy zatem w koncepcji autorskiej Pana Rogińskiego mamy do czynienia z przekonaniem o tak wielkim nasileniu zmian, iż ciało naturalne zaczyna nam umykać z horyzontu rzeczywistości? Czy niemal dotykalna progresja gry z ciałem, odczuwalna niemal przez każdego, przynosi nam perspektywę rozpoznania przyszłości, czy tylko dociekanie jakim podlega przemianom w terażniejszości?

Konkluzja

Prace Pana mgr. Patryka Rogińskiego posiadają niewątpliwie walor poznawczy. Zarówno w zapisie przestrzennym jak i graficznym Autor ujmuje w wariantowości sytuacje transgresywne, podkreślając znaczenie zjawiska i jego obecność w zróżnicowanych kształtach, wynikających z odrębnych rodowodów. Świadomość przemian kultury posttradycyjnej, znajomość warsztatu twórczego pozwalają Autorowi na swobodne poruszanie się w gramatyce współczesnego dzieła sztuki, w którym lokuje własną twórczość, w sposób bardzo autorski. Uniwersalna „soma”, przedstawiona w pracy artystycznej jest jednocześnie jego odważnym, intymnym autoobrazem przeżyć i emocji przez co staje się szerszą refleksją nad człowiekiem w sytuacjach granicznych. I chociaż obejmuje analizę przyczyn zewnętrznych jest przede wszystkim wyrazem prawdy odnośnie osobistych zmagania, które z traumatycznych doświadczeń wyewoluowały w rozumienie szerokich zjawisk charakterystycznych dla współczesności.

Biorąc pod uwagę szereg osiągnięć artystycznych, aktywność popularyzatorską, wysoki poziom rozprawy doktorskiej wyrażam opinię, iż rozprawa doktorska, dorobek twórczy potwierdzają kwalifikacje artystyczne Pana mgr. Patryka Rogińskiego na polu praktyki artystycznej jak i naukowej. Uważam, tym samym, iż rozprawa doktorska spełnia

warunki określone w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki i wnioskuje o przyznanie Panu mgr. Patrykowi Rogińskiemu stopnia doktora, w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'P. Rogiński', written in a cursive style.